

Lovforslag nr. L 64. Fremsat den 23. februar 2005 af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende

(Obligatorisk skiltning om rygepolitik på offentligt tilgængelige serveringssteder)

§ 1

I lov nr. 436 af 14. juni 1995 om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende, som ændret ved lov nr. 1313 af 20. december 2000, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 10 a indsættes:

»Kapitel 4 a

Obligatorisk information om rygepolitik på indendørs serveringssteder

§ 10 b. Indendørs serveringssteder, hvortil offentligheden har adgang, skal ved synlig skiltning informere om deres rygepolitik på indgangspartier eller ved indgange til serveringsstedet.

Stk. 2. Ved et serveringssted forstås erhvervsvirksomhed med servering af spise- eller drikkevarer til nydelse på eller ved salgsstedet.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 gælder dog ikke, hvis arrangementet, hvor serveringen finder sted, har karakter af en enkeltstående begivenhed, eller serveringen er ganske ubetydelig eller

ganske sekundær i forhold til den primære erhvervsmæssige virksomhed.

§ 10 c. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om udformning, opsætning, m.v. vedrørende obligatorisk skiltning om rygepolitik i henhold til § 10 b.

Kapitel 4 b

Straffebestemmelser

§ 10 d. Med bøde straffes den restauratør, indehaver, bestyrer, forpagter, vært, m.v., der overtræder § 10 b, stk. 1.

Stk. 2. Der kan fastsættes straf for overtrædelse af bestemmelser i forskrifter, som udstedes med hjemmel i § 10 c.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juni 2005.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formål

Formålet med lovforslaget er at bidrage til at forebygge og begrænse gener ved passiv rygning på serveringssteder, dvs. restauranter, cafeer m.v.

Regeringen vægter den enkelte borgers ret til at vælge meget højt – under hensyntagen til andre. Samtidig er det regeringens opfattelse, at alle borgere skal have mulighed for at færdes i det offentlige rum - bygninger, lokaler, transportmidler osv. - uden at blive generet af passiv rygning. Lovforslaget skal sikre dette ved, at den enkelte – på et oplyst grundlag – får mulighed for at vælge et serveringssted til eller fra også på baggrund af serveringsstedets rygepolitik.

Lovforslaget er et led i regeringens indsats for at udbrede røgfri miljøer. Regeringen har i forvejen taget initiativ til et serviceeftersyn af status og udvikling vedrørende røgfri miljøer. Regeringen har bl.a. kontaktet Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, diverse brancher, organisationer og lignende om regler om røgfri miljøer. Serviceeftersynet viste, at der er en positiv tendens i udviklingen af røgfri miljøer. Det er muligt i en lang række offentlige sammenhænge at færdes uden at blive generet af tobaksrøg. Det gælder eksempelvis daginstitutioner, skoler, sygehuse, hoteller og hos de praktiserende læger. Men der er også problemområder, det gælder eksempelvis en række uddannelsesinstitutioner og på døgninstitutioner, som på samme tid er hjem for beboere og arbejdsplads for medarbejderne. Resultatet fra serviceeftersynet blev i december 2004 fremsendt til Folketingets Sundhedsudvalg og alle de berørte parter, der havde deltaget i serviceeftersynet.

Regeringen varslede samtidig en opfølgning af serviceeftersynet, herunder en bred folkelig debat om røgfri miljøer i 2005.

2. Lovforslagets indhold

Lovforslaget indebærer, at det enkelte serveringssted skal informere om stedets rygepolitik ved skiltning på serveringsstedets indgangspartier eller ved

indgange til serveringsstedet. Skiltningen skal være umiddelbar synlig.

Bestemmelsen om obligatorisk skiltning er et mindstekrav til forbrugeroplysning. Det er det enkelte serveringssteds egen beslutning at informere nærmere om stedets rygepolitik. Regeringen vil opfordre til, at det enkelte serveringssted etablerer en synlig skiltning, så kunderne let kan orientere sig om rygereglerne på det pågældende serveringssted, f.eks. ved bordryttere, skilte på væggen m.v. Større hoteller, kongrescentre, butikcentre, stormagasiner m.v. opfordres samtidig til at informere om rygepolitikken for de forskellige serveringssteder på f.eks. oversigtsplaner m.v.

Indførelsen af bestemmelsen om obligatorisk skiltning vil indebære, at det enkelte serveringssted skal overveje og tage stilling til sin rygepolitik. Regeringen vil opfordre til, at serveringsstederne i den forbindelse inddrager de ansattes arbejdsmiljø, yderligere skiltning på serveringsstedet, f.eks. på borde, ved toiletter m.v., oplysning om rygepolitik i forbindelse med markedsføring og håndhævelse af serveringsstedets rygepolitik.

3. De skadelige virkninger af tobaksrygning og passiv rygning

Tobaksrygning er den forebyggelige enkeltfaktor, der gennem de sidste 30-40 år har haft størst negativ indflydelse på danskernes sundhed. Status i dag er, at 12-13.000 danskere hvert år dør af rygerelaterede sygdomme.

Gennem de sidste årtier har der været en positiv udvikling i danskernes rygemønster. Hvor 42% af befolkningen var dagligrygere for 10 år siden, er tallet i dag 27%. Over 1 mio. danskere er eks-rygere. Hvert år lægger 50.000-60.000 danskere tobakken på hyldep. I dag er der ca. 1,2 millioner dagligrygere i Danmark. De fleste i aldersgrupperne 40 – 60 år. Faldet i andelen af rygere slår igennem i sygdomsstatistikkerne med ca. 20 års forskydning.

Rygekulturen i Danmark er således under forandring. Først og fremmest med baggrund i den stadige

fremkomst af mere og klar dokumentation for rygningens mange og meget alvorlige sundhedsskadelige konsekvenser for den enkelte ryger. Men også med ny viden om, at passiv rygning er en sundhedsskadelig faktor for andre end rygerne selv.

Passiv rygning – eller ufrivillig rygning – defineres som menneskers udsættelse for tobaksrøg, som produceres af tobaksrygere og efterfølgende spredes i luften. Denne røg indeholder stort set de samme skadelige stoffer, som rygeren udsættes for, men i betydeligt svagere koncentrationer. Derfor udgør passiv rygning en egentlig sundhedsrisiko udover gener og ubehag som f.eks. irritation af øjne og slimhinder i halsen, hoste, hovedpine og luftgener.

IARC - International Agency on Research on Cancer - har konkluderet, at passiv rygning er kræftfremkaldende hos mennesker. WHO har fastslået, at udsættelse for tobaksrøg er årsag til dødsfald, sygdom og invaliditet. Passiv rygning indebærer en dokumenteret øget risiko for lungekræft, luftvejs sygdomme og hjertesygdomme for både børn og voksne. Sundhedsrisikoen ved passiv rygning er særlig stor for personer med lunge- eller overfølsomhedssygdomme og for små børn. Det drejer sig især om luftvejsinfektioner, astmasymptomer, mellemørebetændelse og forhøjet risiko for vuggedød.

For Danmark anslås, at passiv rygning årligt medfører 100 til 750 dødsfald. Skønnet baserer sig på en engelsk rapport fra 2002, "Annual Report of the Chief Medical Officer, Department of Health, UK 2002". Dødsfaldene skyldes primært lungekræft og hjertesygdomme.

4. Gældende regler

Folketinget vedtog i 1995 lov nr. 436 af 14. juni 1995 om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende.

Loven har til formål at begrænse generne ved passiv rygning i offentlige lokaler, transportmidler og lignende. Loven indeholder en række bestemmelser om røgfri miljøer på det statslige område, hvor udgangspunktet er, at tobaksrygning ikke er tilladt. For det kommunale og amtskommunale område pålægger loven kommunalbestyrelser og amtsråd at fastsætte bestemmelser om røgfri miljøer på deres institutioner, i transportmidler og lignende samt i kommunale og amtskommunale lokaler, hvortil offentligheden har adgang.

Folketinget vedtog i 2000 en ændring af loven - lov nr. 1313 af 20. december 2000. Den vedtagne skærpelse af loven medførte fastlæggelse af særlige regler på kommunale og amtskommunale skoler og børneinstitutioner samt fritids- og ungdomsklubber. Lovændringen indebærer blandt andet, at elever ikke længere må ryge i folkeskolen – og at lærere m.v. kun må ryge i dertil indrettede lokaler, hvor de ikke generer andre og ikke er synlige for eleverne.

5. Lovforslagets administrative og økonomiske konsekvenser m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for staten, idet udformning og administration af skilteordningen forudsættes løst inden for bestående ressourcemæssige rammer.

De kontrolmæssige opgaver i relation til håndhævelsen af loven forudsættes løst inden for bestående ressourcemæssige rammer.

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for amtskommuner og kommuner.

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser og kun ubetydelige økonomiske konsekvenser for den berørte del af erhvervslivet til skiltning.

Lovforslaget har ikke konsekvenser for miljøet.

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

6. Udtalelser over lovforslaget

Lovforslaget har i udkast været forelagt for Astma-Allergiforbundet, Beskæftigelsesministeriet, Coop Danmark, Danmarks Lungeforening, Danske Restauranter & Cafeer (DRC), Dansk Handel og Service (DHS), Dansk Industri, Dansk Supermarked, Dansk Sygeplejeråd, De Samvirkende Købmændsforeninger, Den Almindelige Danske Lægeforening, Det Danske Handelskammer, Finansministeriet, Forbrugerrådet, Foreningen af politimestre i Danmark, Fødevareministeriet, Handel, Transport og Serviceerhvervene (HTS), Hjerteforeningen, HK-Handel, Hotel – Restaurant & Turisterhvervet (HORESTA), Justitsministeriet, Konkurrencestyrelsen, Kræftens Bekæmpelse, Leverandørforeningen for Tobaks- og Konfekturvarer, Nærbutikkernes Landsforening, Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet (NNF), Philip Morris, RestaurationsBranchens Forbund (RBF), Socialministeriet, Statsministeriet, Sundhedsstyrelsen, Tobaksindustrien, Udenrigsministeriet og Økonomi og Erhvervsministeriet.

Vurdering af konsekvenserne af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for staten	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Økonomiske og administrative konsekvenser for amtskommuner og kommuner	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Miljømæssige konsekvenser	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Til § 10 b

Efter § 10 b skal indendørs serveringssteder, hvortil offentligheden har adgang, ved synlig skiltning informere om deres rygepolitik på indgangspartier eller ved indgange til serveringsstedet.

Bestemmelsen omfatter alene indendørs serveringssteder, hvortil offentligheden har adgang. Udenørs servering ved en restaurant, cafe, bar eller lignende er således ikke omfattet af lovforslaget. Dette gælder også, selvom der på et udendørs serveringsareal er opstillet parasoller, arealet er under markise, eller der er opstillet anden afskærmning mod vejr og vind.

Offentlig adgang omfatter også adgang mod betaling. Som eksempel kan nævnes et serveringssted i et teater, koncertsted, biograf eller museum.

Eftersom lovforslagets formål er at sikre, at den enkelte – på et oplyst grundlag – har mulighed for at vælge et serveringssted til eller fra ud fra serveringsstedets rygepolitik, omfatter bestemmelsen om obligatorisk skiltning ikke serveringssteder, hvor der ikke er offentlig adgang. Her kan som eksempel nævnes personalekantiner m.v. Regeringen opfordrer imidlertid også disse serveringssteder til at tage deres rygepolitik op til vurdering med henblik på at forebygge og begrænse sundhedsrisici og gener ved passiv rygning.

For restauranter, barer m.v. med direkte adgang fra offentlig vej vil en synlig skiltning være på facade, indgangsparti m.v. Mange serveringssteder befinder sig under samme tag som andre virksomheder. Som

eksempel kan nævnes et cafeteria eller bistro i et stormagasin eller indkøbscenter. For disse serveringssteder indebærer lovforslaget, at der skal være en synlig skiltning om serveringsstedets rygepolitik, som umiddelbart kan ses ved indgangen til serveringsstedet. Det gælder også serveringssteder, som ikke har eget indgangsparti, f.eks. et bagerudsalg i et butikcenter, som i forbindelse med udsalget har servering med borde og stole m.v.

I de senere år er der fremkommet nye forretningstyper, hvor f.eks. en bank, tøjbutik eller boghandel har samdrift med en cafe i samme lokalitet og med samme indgang. Det må forventes, at der kommer flere af den slags forretninger i de kommende år. Disse forretningstyper kan have en glidende overgang mellem butiksområdet og serveringsområdet. Der er således ikke noget veldefineret indgangsparti. Skiltningen bør her finde sted på et umiddelbart synligt sted ved indgange til den samlede forretning.

I forbindelse med konferencecentre, hoteller, vandrehjem m.v. – dvs. erhvervsvirksomhed med modtagelse af overnattende gæster med mulighed for servering – er det alene serveringsstedet, som f.eks. en restaurant eller bar i konferencecentret eller hotellet, der er omfattet af lovforslagets bestemmelser.

Hotelværelser er ikke omfattet af lovforslaget. Lovforslaget omfatter heller ikke et hotels øvrige faciliteter, f.eks. lounge, reception, tv-stue, mødelokale m.v.

Ved synlig skiltning forstås, at det er umiddelbart muligt at orientere sig om serveringsstedets rygepolitik på indgangsparti eller ved indgang til et serveringssted.

Stk. 2 definerer, at der ved serveringssted forstås erhvervsvirksomhed med servering af spise- eller

drikkevarer til nydelse på eller ved salgsstedet. For at være erhvervsmæssig må virksomheden direkte eller indirekte tilsigte økonomisk fordel.

Som eksempler på serveringssteder kan nævnes restauranter, bistroer, cafeer, barer og værtshuse.

Forsamlingshuse og selskabslokaler drevet på grundlag af næringsbrev som restauratør og hotelvært er omfattet af lovforslaget. Forsamlingshuse, selskabslokaler og andre lokaler, hvor der ikke drives virksomhed på grundlag af næringsbrev som restauratør og hotelvært, men som alene udlejes til selskaber, der selv sørger for serveringen, møder og lignende, er ikke omfattet af lovforslaget.

Salg af spise- eller drikkevarer "ud af huset" (pizzeriaer, fast food o. lign.) er omfattet af lovforslaget i det omfang, at der tillige finder servering sted i det pågældende forretningslokale. Det er i den sammenhæng uden betydning, om varerne er emballeret eller ej.

Lovforslaget omfatter ikke turistbusser, tog, passagerskibe og fly.

Stk. 3 præciserer, at lovforslaget ikke omfatter virksomhed, der har karakter af et enkeltstående arrangement, eller hvor serveringen er ganske ubetydelig. Med enkeltstående arrangement forstås f.eks. en halvfest, et forsamlingshusbal eller lignende.

Bestemmelsen i stk. 3 retter sig mod anvendelsen af lokaler eller faciliteter, der sædvanligvis har anden hovedfunktion end at fungere som serveringssted.

Er en servering helt ubetydelig eller ganske sekundær i forhold til den primære erhvervsmæssige virksomhed, omfattes den ikke af loven. Som eksempel kan nævnes salg af slik, is og sodavand i en computercafe, hvor borde og stole ikke er opstillet med henblik på indtagelse af spise- og/eller drikkevarer på stedet, og der i øvrigt ikke findes egentlige serveringsfaciliteter. Det er imidlertid en forudsætning, at salget sker som en accessorisk tjenesteydelse til brugen af cafeens computere, og salget således er sekundært i forhold til udlejningen af computere. Men også for sådanne faciliteter vil regeringen opfordre til, at ejer, indehaver m.v. aktivt tager stilling til stedets rygepolitik m.v.

Automatforhandling af spise- og/eller drikkevarer er kun omfattet af lovforslaget, hvor der er indrettet faciliteter - opstillet borde og stole m.v. - til kundernes brug.

Til § 10 c

Efter § 10 c kan indenrigs- og sundhedsministeren fastsætte bestemmelser om udformning, opsætning m.v. af skilte vedrørende rygepolitik på indgangspartier eller ved indgange til serveringssteder. Regeringen vil ved udformningen af den obligatoriske skiltning lægge vægt på en synlig, enkel og genkendelig skiltning.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil drøfte den praktiske udmøntning af bestemmelserne med de relevante brancheorganisationer m.v.

Generelt set vil der i udformningen af rygepolitikskilte bl.a. skulle lægges vægt på, at skiltene er let aflæselige og som udgangspunkt udformes i få varianter med ensartethed for øje, under hensyn til en god kundeinformation.

Til § 10 d

Efter stk. 1 straffes restauratøren, indehaveren, bestyreren, forpagteren, værten m.v. for overtrædelse af bestemmelserne i § 10 b, stk. 1

Efter stk. 2 kan der fastsættes straf for overtrædelse af bestemmelser fastsat i forskrifter udstedt med hjemmel i § 10 c.

Ansvar for synlig skiltning vedrørende rygepolitik påhviler den i stk. 1 nævnte personkreds. Er restauratøren, indehaveren, bestyreren, forpagteren, værten m.v. en juridisk person, kan den juridiske person efter stk. 3 pålægges bødestraf.

Til § 2

Under hensyntagen til udformning, udarbejdelse og distribution af rygepolitikskilte foreslås det, at loven træder i kraft den 1. juni 2005, således at serveringssteder får rimelig tid til opsætning af rygepolitikskilte.

Til lovforslag nr. L 64. Skriftlig fremsættelse (23. februar 2005)

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende (Obligatorisk skiltning om rygepolitik på offentligt tilgængelige serveringssteder)

(Lovforslag nr. L 64).

Der er tale om en genfremsættelse.

Formålet med lovforslaget er at bidrage til at forebygge og begrænse gener ved passiv rygning på serveringssteder, dvs. restauranter, cafeer, m.v.

Lovforslaget skal sikre at den enkelte – på et oplyst grundlag – får mulighed for at vælge et serveringssted til eller fra også på baggrund af serveringsstedets rygepolitik.

Lovforslaget er udformet som et ændringsfor-

slag til Lov om røgfri miljøer i offentlige lokaler, transportmidler og lignende - lov nr. 436 af 14. juni 1995, som ændret ved lov nr. 1313 af 20. december 2000.

Lovforslaget fastsætter, at indendørs serveringssteder, hvortil offentligheden har adgang, ved synlig skiltning skal informere om deres rygepolitik på indgangspartier eller ved indgange til serveringsstedet. Ved et serveringssted forstås erhvervsvirksomhed med servering af spise- eller drikkevarer til nydelse på eller ved salgsstedet. Kravet om skiltning gælder ikke, hvis arrangementet – hvor serveringen finder sted - har karakter af en enkeltstående begivenhed eller er ganske ubetydelig i forhold til den primære erhvervsmæssige virksomhed.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne hertil, skal jeg på regeringens vegne anbefale lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.